FARKAS EDITH

LELKI ISKOLÁJA,

ALAPITÓ ANYÁNK TANITÁSAI.

I.

FARKAS EDITH
LELKIISKOLÁJA

„A fontos, hogy a lelki életben mindig haladó irányzatunk legyen."

Alapító Anyánk jegyzeteiből,

Alapító Főnöknő Anyánk 1929-ben

Mócsy Gabriella S. M. felvétele

FARKAS EDITH LELKIISKOLÁJA

ALAPITÓ ANYÁNK TANITÁSAI

I.

BUDAPEST

A SZOCIÁLIS MISSZIÓTÁRSULAT KIADÁSA

1943

Nihil obstat. *Nicolaus Boér dr.*, censor dioecesanus. Nr. *8141/1943.* Imprimatur. Strigonii, die *13. Octobris 1943.* *Michael Török dr.*, vicarius generalis.

Stephaneum nyomda Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
Felelős: ifj. Kohl Ferenc.

ÚTRAVALÓ LEÁNYAIMNAK

A **liturgikus életirányzat** az őskeresztény hagyományainak folytatása. Ezeknek a hagyományoknak a szelleme nemcsak különleges művészetet hozott létre, amilyen pl. a beuroni művészet, hanem kimintázta magát a lelket is abban a klasszikus stílusban, amelynek kész műremeke: maga a *tökéletes* ember.

Tudatosak és exclusivak (kizárólagosak) legyünk

Mi csak akkor mintázhatjuk ki magunkat tökéletessé, ha tudatosak és exclusivak vagyunk. A tudatosság fogalmát nem kell közelebbről magyaráznom; az exclusivitást, a kizárólagosságot inkább. Ez azt jelenti, hogy szinte kizárólagos teljességgel csak ebben a hagyományos liturgikus szellemben «lakozzunk»: ezt szeressük, ezért lelkesedjünk, ezt tanulmányozzuk, ezt mintázzuk ki bennünk és rajtunk, ezt akarjuk, ezt éljük.

Más irányzatokkal pedig nem kacérko-

dunk, más szellemű irodalommal nem foglalkozunk — hacsak nem szociális missziónkra vonatkozó sajátos tanulmányi okból vagy más megengedett célból. Jól mondja Goethe: «Willst du, dass dich dein Magnet wohl leite, hüt' dich vor Magnetsteine, die dich ableiten!» (Ha azt akarod, hogy iránytűd jól vezessen, őrizd azt egyéb mágnesességtől, nehogy téged más útra tereljen.) Ilyen exclusivitás, kizárólagosság nélkül sohasem lennénk egyöntetű, kívül-belül kész egyéniségekké.

A nyár nagy előkészületi idő

A nyár pl. a hosszabb-rövidebb vakációkon, munkaszüneteken kívül igen alkalmas idő életünk átgondolására és kiigazítására is. Nekünk misszióso knak legyen tehát a nyár minden évben «igazi» nagy előkészületi idő a tulajdonképeni munkaévre és egyúttal egész életünkre.

Praeparanda sunt corda et corpora nostra

«Praeparanda sunt corda et corpora nostra — Szívünket és testünket egyaránt készítsük elő» — mondja Szent Benedek atyánk.

Ha a munka a lélek vetülete: még sokkal inkább vetülete a léleknek az ember magatartása. A szív, a lelkület kidolgozásával foglalkozik egész lelkiéletünk. Ez az «Egy szükséges», amelynek nemcsak belső tartalma, hanem kifelé való megnyilatkozása is van. A céltudatosan művelt szív Szent Benedek Atyánk Regulájának, a Szociális Missziótársulat Konstitucióinak, Vademecumának és Reglementjának megtartása által mintegy magától, *befelé* sajátos, bensőségesebb lelkiéletet nyer, *kifelé* pedig sajátos modort, magatartást, misszziótársulati életstílust ölt magára. A «praeparanda sunt corda nostra», a szabályaink szellemében jól ápolt szív, lelkület magával hozza a «praeparanda sunt corpora nostra»-t, a testünkön végigömlő külső tökéletességet is.

A külső magatartás törvényszerűen alakítólag hat a lélekre

A jól gondozott lélek teste nem lehet külsőleg tökéletlen. Örök törvényszerűség szerint a külső magatartás és magaviselet, a hagyományok, a szokások (üzanszok), mind jótékonyan hatnak vissza a lélekre. A jól élt lelkiélet a test egészségéről is gondoskodik.

«Mens sana in corpore sano — Egészséges testben egészséges lélek.» Ezt az igazságot azonban nem szabad a túlzásig értelmezni. Az egészséges test a kitökéletesedésnek csak egyik, habár nagyon fontos feltétele.

Szabályaink állhatatos élésének eredménye

A Missziótársulat programjának a reggeli felébredéstől az esteli lecsengetésig való folytonos buzgó élése *külsőleg* is tökéletes misszionővéreket és tökéletes evangéliumi szociális munkásokat fog az életbe állítani.

Emberileg szólva biztos az út a mennyországba

Oly gyönyörűen adja meg a Missziótársulat tagjainak mint egy fölséges keretben az egész napot, az egész életet. A boldog tagoknak mást nem kell tenniök, mint ebbe a keretbe magukat teljesen beleadniok, belevetniök, minden beosztást és előírást minél tökéletesebben élni és — emberileg szólva — biztos az út a mennyországba.

A nővér az ő hivatásos életét nap=nap után

azonnal a reggeli felébredéskor életének Istennek való felajánlásával kezdi. Nem apróság ez — (van-e egyáltalán apróság a lelkiéletben?) —, hanem fontos részlete lelkiéletünknek. Rögtön belekapcsolódni Istenbe! A rögtöni felajánlás módja, «szövege» lehet többféle, erről többször volt szó. A Primának, a szentmisének, az elmélkedésnek, imáknak minél buzgóbb végzése után buzgón és gyüjtötten végigélni a napirend rendelkezéseit mindaddig, míg a Kompletóriumban hálás, boldog szívvel pontot nem tehet napi élete után és míg gyüjtötten bele nem mehet a nagyszilenciumba másnapig.

Napközben megtartja a kis-szilenciumot udvaron, konyhán, varrodában, hivatalokban és mindenütt; fölöslegesen nem beszél, szereti — mert érti — a munka alatti kis-szilenciumot, amely alatt röpimákat végezhet, előrehaladásáról vagy más szent dologról gondolkodhatik, nyelvével nem vétkezik és hallgatásával az összes szentek példáját követi.

Ha beszélnie kell — halkan, alázatosan és röviden beszél.

A kis-szilencium megtartása egyike a lényeges különbségeknek szerzetes és világi sza-

kácsnő, mosónő, varrónő, tanítónő, tiszt=viselőnő, szociális munkás stb. között.

Az így jól végzett teljesnapi lelkiéletben a programmunk szerinti és engedelmesség alatt végzett szociális missziós munkásság is csak jól, sőt szentül történhetik.

Ha a Szociális Missziótársulat külső prog=rammja elsősorban evangéliumi szociális=ka=ritatív munkásságot ír elő tagjainak, mégis époly jelentősnek minősíti a többi munkát is, legyen az tanulás, tanítás, mosás, főzés, var=rás vagy akármilyen más «labora», ha a nő=vér azt engedelmességből és a tiszta szándék gyakori megújításával dolgozza.

Különbség köztünk és világi szociá=lis munkások között

A szociális karitatív munkát (valamint a többi munkát is) világiak is végzik. A különb=ség őközöttük és miközöttünk csak az, hogy mi az evan=géliumi fogadalmak alapján közös életben, határozott életstílusban, meg=szabott napi keretben tesszük.

A «praeparanda corpora nostra», a «testi» külső előkészületnek tehát mindenre erősen ki kell terjednie. Míg a lélek felébredéskor

azonnal megteszi a maga természetfeletti jószándékát és felajánlását (már a felkelés, mosakodás és öltözés alatt is fegyelmezetten és rendesen tevén meg mindent), nyugodt, gyüjtött lélekkel és ugyanolyan magatartással, többnyire lesütött szemekkel, a skapuláré alá rejtett kezekkel (ezt természetesen csak házainkon belül, vagy más házakban), kimért lépéssel, pontosan a jelzésre indul a gyülekezés helyére, a stációra, ahol a «praeparanda corda nostra»-nak egyik legfontosabb része, az *Isten elé gyüjtött lélekkel való megjelenésre készíti elő magát* néhány perc alatt, hogy szórakozott imával vagy más gyarlósággal ájtatosság közben a kápolnában az Úristent meg ne kísértse.

Életstílusunk Ebben az eredeti missziótársulati szellemben és ebben a jellegzetes külső magatartásban és modorban folytatja azután a nővér akár odahaza, akár a világban napi életét, mindenütt gyüjtötten, finoman, hallgatagon, nyugodtan. A hangos nevetést és beszédet kerüli, akkor is, ha azok, akikkel beszél, hangosak és idegesek. Kevés és nyugodt mozdula-

tokat hsználva röviden végzi szükséges be=szélgetéseit; hangulatait és szeszélyeit cél=tudatosan elnyomja, miáltal az erény gyakor=lása szokásává lesz. Boldogan, tudatosan és finom kizárólagossággal (exclusiven) jár=kel, teszi dolgát.

A szerzetesélet egyik fő pontját, a napi rekreációt és a nyári üdülést is — hálásan és vidáman tölti; az a derű, amely a külső mun=kában lerí róla, sehol sem sugárzik ki annyira, mint odahaza a szerzetescsalád körében. «Bonum et jucundum habitare fratres in unum — Ó, be jó a testvéreknek együtt len=niök!»

Amily tökéletesen és Isten áldásával indult el a nővér reggel engedelmesség alatti mun=kájára, oly tökéletesen és boldogan fejezi be azt akár délben, akár este.

Azért nyáron — de máskor is — készítsük elő mindebben az értelemben lelkünket és testünket, hogy «apróságokban» is (ha egy=szer nincs apróság a lelkiéletben!) ehhez a klasszikus, liturgikus életstílushoz hűen és méltóan járjunk, akár lát valaki, akár nem.

*

A művész boldogan fárad szobrának kidolgozásában; mi is dolgozzuk ki bennünk, rajtunk és általunk boldogan a misszionővér típusát.

«Praeparanda sunt corda et corpora nostra!»

Tirol, 1936 Nagyboldogasszony napján

Szerető Alapító Anyjuk.

HOGYAN BESZÉLJÜNK.

Bár ahhoz, hogy jó szerzetes légy, a hallgatást kell gyakorolnod, emellett azonban különös gondod legyen arra, hogy megtanulj helyesen beszélni. A szerzetesnek ugyanis, mint a szerzetes család tagjának, ebben az erényben is ki kell tűnnie.

A helyes beszélés művészetének elsajátítására első és legfontosabb szabály, hogy gyakorold állhatatosan *a hallgatást*. Ugyanis egyedül csak a hallgatás fékjével tudod annyira megzabolázni nyelvedet, hogy az értelemnek engedelmeskedjék és ne áradjon féktelenül kényekedve szerint. Hozzájárul ehhez még az is, hogy a lélek a szent hallgatás által marad Istenbe kapcsolódva, és azért, amit az ilyen ember beszél: erényességről, szeretetről, Istenről tesz tanuságot, «mert a száj a szív bőségéről szól» (Mt. 12, 34). Ezért dícséri a Breviárium oly nagyon Szent Hugó cluny-i apátot: «Mikor hallgatott, mindig Istennel volt,

amikor pedig beszélt, az Úrban vagy az Úrról szólt». (Szent Hugó ünnepének 2. nocturnusából.)

Beszéd közben tartsuk mindig szem előtt a következő szabályokat:

1. Legyen beszéded *igaz*. Óvakodjál minden hazugságtól, kétértelműségtől, hízelgéstől, túlzástól, kétszínűségtől, megemlékezvén arról a rettenetes mondásról: «A hazug ajak megöli a lelket» (Bölcs. 1, 11).

2. Legyen beszéded *szeretetreméltó* (Reg. 72). Semmiféle becsmérlés vagy fulánk ne legyen benne, ami a jelenlevőket vagy távollevőket sérthetné; a legnagyobb gondossággal kerülj minden zúgolódást, megszólást, besúgást, becsületrontást, mert ezekkel már gyakran súlyosan megsértették a testvérek az alattvalók és előljárók, vagy a különböző szerzetescsaládok közötti békét és kölcsönös bizalmat.

Ne légy az az ellenséges ember, aki a mások hátamögötti fecsegésével az egyenetlenségnek, nyugtalanságnak, gyanúnak magvát hinti szét, és a rejtekből kegyetlenül, vakmerő nyelveskedéssel megzavarja a lelkeket s így ellene dolgozik Isten kegyelmének és az előljárók fáradozásának.

Még nagyobb gonddal ügyelj arra, hogy kívülállóknak ne szólj a szerzetescsaládra kedvezőtlen dolgokról, ami botrányt okozhatna vagy a szerzetesház jóhírét csökkenthetné. Tudd meg, hogy aligha követhetnél el szent állapotoddal (rendeddel) szemben nagyobb jogtalanságot, mint éppen ezzel — komoly emberek előtt pedig semmi mással nem árthatsz jobban saját becsületednek.

Amikor tehát másokkal beszélsz, légy *gyermeke és ne bírája vagy vádlója atyádnak*; légy szerető testvér, és bárhol jársz is, mindenki érezze, hogy szereted rendedet és rendházadat, amelynek Isten kegyelméből tagja lehettél.

3. *Ne vitatkozzál* (Reg. 3., 7., 9. fej.), ne veszekedj, ne mondj ellent másoknak, hanem amit tudsz és jónak gondolsz, azt mondd meg szelíden és nyugodtan; tovább azonban ne vitatkozzál, még kevésbbé bizonyítsd rá másokra tudatlanságukat vagy tévedésüket.

4. Beszélj *alázatosan* (Reg. 7., 11), kerülve minden hivalkodást és törekvést arra, hogy dícsérjenek és értékeljenek; kerüld mások ócsárlását és megvetését; és hogy minél könnyebben elkerülhesd a kevélységet, feltétlenül

szokd meg, hogy csak akkor beszélj magadról, ha szükség kényszerít rá.

Ezt az alázatosságot elsősorban előljáróiddal szemben gyakorold, úgy hogy valahányszor beszélsz velük, egész testtartásodból az a természetfeletti tisztelet áradjon, amely megilleti Krisztus helyetteseit. Alázatos lelked nyilvánuljon meg abban is, hogy fegyelmezetten állsz előttük és szerény hangot használsz.

Gondosan kerüld a túlhangos nevetést, hadonászást, a kérkedő, elbizakodott hangot és mindazt, ami szilaj, szertelen vagy fegyelmezetlen lélekre vall; és bár az atya előtt teljes bizalommal és természetességgel beszélhetsz, mindazonáltal sohasem szabad megfeledkezned arról, hogy alája vagy rendelve.

5. Beszélj *szelíden és hangoskodás nélkül.* A szerzetes hangja ugyanis utánozza Krisztusét, akiről a próféta azt mondja: «nem verseng és nem kiáltoz, sem az utcán nem hallja senki szavát» (Mt. 12, 19; v. ö. Iz. 42, 2).

6. Beszéljen *szent komolysággal* (Reg. 7, 11). Ne nézd kíváncsian sem az arcát, sem ruháját azoknak, akikkel beszélsz, még kevésbbé érintsd őket; állj mindig kellő távolságban tőlük, főként ha a másik nemhez tartoznak.

7. Világiakkal csak *épületes dolgokról* beszélj, vagy csak olyanokról, amik valóban illenek állásodhoz; nagyon ügyelj arra, hogy ne érdeklődj mohón a világ ujságjai iránt, ne légy gyermekien fecsegő, ne mondj hiú, udvariatlan, bohóckodó szavakat, és ha a szerzetesi élet terhei vagy szigorúsága kerülne szóba, ne sokat panaszkodj, de ne is hivalkodj vele, hanem beszéded és külső magatartásod szerénységgel tündököljön, úgyhogy megnyerd Isten tetszését, és az emberek előtt kedves legyen hivatásod és te magad is.

Ha világiakkal beszélgetve azt vennéd észre, hogy a szó kevésbbé helyes, vagy ami mindenképen távol legyen, kevésbbé tisztességes tárgyra terelődött, őrizd meg a szerzetesnek szent komolyságát és amint sértés nélkül teheted, szakítsd félbe a beszélgetést, hasznos vagy épületes dologra terelvén azt.

Ha a fogadószobában a beszéd merőben hívságos dolgokra vagy világi tréfálkozásra terelődnék, udvarias módon vess véget a beszélgetésnek és mielőbb térj vissza az Úr lábaihoz.

8. Beszélj *okosan és megfontoltan* (Reg. 1, 6) Gondold meg mindig előre, hogy mit akarsz

mondani, hogy így minden vigyázatlan, esztelen, értelmetlen beszéd távol legyen tőled. Beszéded igazodjék a hallgatókhoz: tudatlanok és gyermekek előtt ne hozakodj elő magasanjáró gondolatokkal. Ügyelj arra, nehogy úgy tűnjék fel, mintha náladnál tanultabbakat akarnál oktatni; ne úntasd azt, aki nem szorul rá buzdításodra, nehogy azt a látszatot keltsd, hogy kelleténél többet akarsz tudni, vagy mások tehetségét, felfogását lebecsülöd.

9. Végül *keveset* beszélj. (Reg. 1, 7, 9), nehogy beleessél azokba a különféle hibákba, amelyek a Szentírás szerint a sok beszédből származnak (Prof. 10, 19), és nehogy fecsegéseddel terhére légy másoknak, vagy őket megbotránkoztasd. «Aki magát vallásosnak tartja, de nem fékezi nyelvét . . . annak vallásossága hiábavaló» (Jak. 1, 26).

10. Amit a beszédről mondottunk, az fokozottabb mértékben áll *a levelezésre* vonatkozólag, amellyel távollevőkkel beszélgetünk: mert a leírott szó maradandóbb, mint a csak elhangzott. Továbbá:

a) A levél címzettje iránti tisztelet azt kívánja, hogy tisztán, világosan, hibátlanul írjunk. Fogalmazásod legyen gondosabb, mint

élő beszéded, mindazonáltal egészen egyszerű.

b) Amit írsz, az feleljen meg a szóbanforgó tárgynak, a személynek, akihez írsz, és írója szerzetesi mivoltának.

c) A könnyelműség szelleme legyen egészen távol a szerzetes minden leveléből. Csaknem minden levélben legyen említés Istenről vagy az örökkévalókról, hacsak nem kimondottan hivatalos, üzleti levélről van szó.

d) A szerzetes semmiesetre sem írhat levelet szüleinek, szerzetestársainak vagy másoknak, és nem is fogadhat el tőlük levelet az előljáró engedélye (parancsa) nélkül (Reg. 54).

e) Az előljáró megnéz minden levelet, amit a szerzetesek küldenek vagy kapnak, kivéve azokat, amelyeket magasabb előljáróknak írnak vagy azoktól kapnak.

(A két utóbbi pontra vonatkozólag egyébként lásd: Konstitucionk 174. pontját a 99. oldalon.)

(Kedves Főnöknő Anyánk átdolgozásában.)

A SZERZETESÉLET LÉNYEGÉRŐL.

A szerzetesélet hármas fogadalmunknak: a szegénység, tisztaság és engedelmességnek teljesítésében áll.

Ezek által lelkünk felszabadul azoktól az akadályoktól, melyeket a világ a tökéletesedés útján elénk gördíthetne.

A penitencia szelleme megtisztít gyarlóságainktól.

A mi Urunk Jézus Krisztus követése pedig Istennel egyesít.

Szerzeteséletünknek szolíd alapokon kell nyugodnia, különben nem tudjuk magunkat benne mindvégig megtartani.

A szerzetesélet alapja a keresztény élet, amely nélkül nincs szerzetesélet sem; és a szerzetesség állapotában csak ideig-óráig maradhatnánk meg, ha előbb nem törekednénk magunkban a keresztény életet minél jobban megerősíteni.

A keresztény élet tudvalevőleg főként a meg-

szentelő malaszt bírásából és az Isten parancsolatainak megtartásából áll.

A) *A megszentelő malaszt* nélkül a lélek mind Isten, mind önmaga számára holt — a megszentelő malaszt által pedig élő.

Azért hiába is törekednék valaki szerzetesállapotszerűen élni, hiába tartaná meg külsőleg akármilyen jól fogadalmait és Konstitucióit, ha nincs meg lelkében az ehhez elengedhetetlenül szükséges alap: a megszentelő malaszt állapota és az Isten törvényeinek megtartása, úgy mihamar kiderülne boldogtalan állapota és abban a veszedelemben forogna, hogy annál szigorúbb ítélet alá esik, minél szentebb külső kötelékben tartózkodott.

Ebből következik, hogy a szerzetesnő épúgy, sőt még jobban irtózzék a bűntől, mint a világi hivő, mert a bűn a kegyelemtől fosztja meg őt.

Ne hagyatkozzék szerzetének érdemeire, szent gyakorlataira és életmódjára, hanem gondoljon folytonosan saját gyarlóságaira és az ördög feneketlen gonoszságára, ki azon van, hogy az Istennek szentelt személyt megtámadja és lelke épületét ügyesen aláássa.

Vésse szívébe a Szentírás azon intelmét: «Aki áll, vigyázzon, hogy el ne essék» (I. Kor. 10, 12).

Vértezze fel tehát magát

nagy éberséggel,
buzgó, állhatatos imával,
a bűnre vezető alkalmak szorgos kerülésével és

azon gondolat folytonos megfontolásával, hogy bármekkora érdemeket is szerzett volna valaki, egyetlen halálos bűn elegendő lenne ahhoz, hogy egy másodperc alatt hosszú évek kegyelemkincseit elpusztítsa.

Mind a szerzetesnő, mind az egyszerű keresztény hivő egyek tehát a megszentelő malaszt ébrentartása feletti gondosságban és fáradozásban, és e tekintetben semmiben sem különböznek egymástól, hacsak nem abban, hogy a szerzetesnő, aki annyi kegyelemmel visszaélt, a halálos bűn által még siralmasabb állapotba kerül, mint a világi hivő.

Továbbá, mivel a meggondolt és szándékosan elkövetett bocsánatos bűnök szokássá válhatván, nagy veszedelmet jelentenek a halálos bűnbe való esés felé, a szerzetesnőnek

a bocsánatos bűnök tekintetében is szorgosabban kell lelkiismeretére vigyáznia, abból a félelemből kiindulva, hogy több kegyelmet kapván, kisebb hűtlenség is jobban csökkenthetné benne a megszentelő malaszt kincsét, és hogy kisebb figyelmetlenség által is megromolhatnék benne a megszentelő malaszt kellő értékelése.

A megszentelő malasztnak, ezen legnagyobb kincsünknek megőrzését és gyarapítását illetőleg bízzunk a mi Urunk Jézus Krisztus szentséges vérében, mely ennek megszerzéséért folyt.

B) Mindig növekedő hűséggel gyarapítsuk magunkban a szerzetesélet alapját képező keresztény tökéletességet *Isten parancsainak megtartása* által, és gondosan őrizkedjünk e tekintetben is a káprázattól, mintha jó szerzetesnők lehetnénk anélkül, hogy először is igazi keresztények volnánk.

Mindezekért égi patronusunk, Szent Benedeknek a «Jócselekedetekre való útmutatás» című fejezetét (l. Vademecum 178. old.) sokat forgassák, mert ebben a fejezetben egyesíti égi patrónusunk az Evangélium tanácsait a keresztény tökéletességgel egységes egésszé.

Nagy gonddal ápoljuk lelkünkben mind az ú. n. isteni, mind a sarkalatos és az erkölcsi erényeket, hisz ezek képezték volna üdvözülésünk eszközeit, ha a világban maradtunk volna; a szerzetesállapotban hasonlóképen ugyanezekkel az eszközökkel kell felfelé törekednünk.

Azért tegyük ezeket az erényeket naponkinti lelkiismeretvizsgálatunk tárgyává és készüljünk ezek alapján a penitenciatartás szentségére is.

Abban a mértékben, amelyben a keresztény erényeket magunkban kialakítani törekszünk, ugyanabban a mértékben a tökéletességre vonatkozó vágyunk is teljesedni fog.

Amit égi patronusunk «conversio morum»nak, az erkölcsök folytonos javításának nevez, és amely conversio morum fogadalmainkban is bennfoglaltatik, nem más, mint állhatatos törekvés életünket a mi Urunk parancsolatainak teljesen alávetni az Evangéliumban ajánlott erények megszerzése és gyakorlása által.

*

Mi tehát a keresztény életet a szerzetesélet előfeltételének tekintjük, mely előfeltételt

nagy *istenfélelemmel* törekszünk magunkban kialakítani, mert az istenfélelem a királyi próféta szerint minden bölcseség kezdete.

A mai puha ember természetesen más alapokra iparkodik helyezkedni, ezzel azonban súlyosan téved. Igaz ugyan, hogy az Írás szerint a «szeretet kiűzi a félelmet» (Ján. I. 4, 18), azonban ki meri állítani magáról, hogy annak a tökéletes szeretetnek birtokában van, amikor a szeretet már nem vált ki félelmet?! (nem bizonyítja inkább ez is, hogy a félelem bizony megelőzi a szeretetet?).

Nővéreink tehát ragadják meg egész életükben égi patronusunknak a Morum conversio-ra vonatkozó utasításait, hogy ezek őket minden lelki hanyatlástól megóvják.

*

Szívesen *elmélkedjenek a halálról*, életünk ezen elkerülhetetlen befejezéséről, annak ismeretlen időpontjról, melyhez minden pillanat csak közelebb visz bennünket.

Készüljünk legkomolyabban az utolsó ítéletre, mely ítéletnél bennünket csak hűségünk és jócselekedeteink fognak megvédeni, és mely

ítélet visszavonhatatlan és megfellebbezhetetlen lesz;

— gyakran elmélkedjünk a pokol kínjairól, valamint azoknak kétségbeeséséről, akik abba kerülnek;

— helyezkedjünk lélekben gyakran az isteni igazságosság feneketlen mélységeibe, mely saját Fiát sem kímélte, mikor *Az* bűneinket magára vállalta, és

— gondoljunk sokszor az Üdvözítőnek a jeruzsálemi asszonyokhoz intézett szavaira: «Ha ez történik a zöldelő fával, mi lesz akkor a szárazzal?» (Luk. 25, 31).

*

A szentek példáját követve állandóan *tekintsünk bűneinkre* — és minél többet bocsátott meg nekünk az Úr, annál inkább törekedjünk arra, hogy mi ne felejtsük el azokat sohasem.

A teljes bocsánat legbiztosabb feltétele: a bűneink fölötti mélységes bánat.

Azért aggódva őrizkedjünk a mai divatos könnyelműségtől, amely a tömegkeresztényeket jellemzi, akik a feloldozás után mindjárt

napirendre térnek azok felett, mintha nem azt mondotta volna az Úr, hogy a megbocsátott bűnök miatt is folyton szent félelemmel kell lennünk.

Ha valaki nem így tesz, arról, sajnos, azt kell mondanunk, hogy a szeretet kiűzte belőle az istenfélelmet, ami pedig a legnagyobb baj.

*

Nővéreink tehát állandóan szívleljék meg, mennyi okuk van Istent félni — már csak azért is, mert teljesen az ő kegyelmétől függünk —, másrészt pedig mert a kegyelmekkel való visszaélés egyike a legnagyobb szerencsétlenségnek.

Igaz, a kegyelem mindenkinek megadatik, azonban nem mindenkiben terem egyformán gyümölcsöt, mert hiszen az embertől függ, hogy neki akadályokat állít-e, vagy pedig kifejleszti-e azt magában?

*

Az Isten irgalma és kegyelme reánk áradt, megtérített és a tökéletesedés biztos útjára helyezett bennünket. Azonban a megszentelő

kegyelem egyetlen halálos bűn által kipusztulhat belőlünk és lelkünket a halálba és kárhozatba döntheti, főleg az ellentállás és a bocsánatos bűnök el nem kerülése által.

*

Mindezekből láthatjuk, hogy az Isten félelme egy teljesen indokolt érzés, amely a tökéletesség állapotát egyébként alátámasztja, és amelyet a lélek a tökéletesség magasabb fokain sem nélkülözhet. (Látjuk ezt Nagy Szent Terézia belső élményeiben is.)

Az isteni félelem iránti érzéketlenség lelki életünk igen veszedelmes tünete lenne, melyet minden eszközzel el kell kerülnünk.

Az emberi szív kemény is, meg könnyelmű is. Az istenfélelem ezzel szemben a legbiztosabb mód, hogy azt egyrészt megpuhítsuk, másrészt megfékezzük és meggyeplőzzük.

A tapasztalat mutatja, hogy az «érzelmes» megtérések nem állandóak, hacsak nem alapulnak éppen az istenfélelmen, mely a lélekből kiveszi az ingatagságot, a nemtörődömséget és a kevélységet.

Szívleljük meg azért állandóan az istenfélelem fontosságát.

Ha az Úr valakiben alázatos félelmet lát, azt kegyesen az erényekben való haladássá szokta átváltoztatni.

Az ilyen lélekben az alázat meg fog erősödni, amely tudvalevőleg minden más erénynél jobban eszközli a léleknek Istennel való egyesülését — ez a legfőbb egyesülés azonban sohasem fogja őt elvonni az Isten rettenetes ítéleteinek megfontolásától, sem az erényekben való növekedéshez szükséges bátorságtól és állhatatosságtól.

*

Ha nővéreink az ebben a fejezetben kifejtett elvek és igazságok alapján rendezik el lelkiéletüket, igazi kereszténynyekké válnak, azután pedig igazi szerzetesekké — egyébként pedig csalódásnak és veszedelemnek teszik ki lelküket.

TARTALOM

Útravaló leányaimnak 5
Hogyan beszéljünk 17
A szerzetesélet lényegéről 27